

เป็ดอีเหลียง (Yi-Liang Duck)

ประวัติความเป็นมา

ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชหฤทัยที่ต้องการช่วยเหลือราษฎรที่อาศัยอยู่ตามชนบทและถิ่นทุรกันดาร รวมทั้งราษฎรทั่วไป ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีอาชีพที่สามารถเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัวและเพื่อการศึกษาของบุตร จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดทำโครงการต่างๆ มากมาย เช่น โครงการศูนย์ศิลปาชีพ โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง เป็นต้น ซึ่งพระราชกรณียกิจของพระองค์เป็นที่ทราบและยอมรับอย่างแพร่หลาย แม้ต่างประเทศก็ชื่นชมในพระราชกรณียกิจเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง หลายประเทศได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลและคำชื่นชมแด่พระองค์ท่านเสมอมา

สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นอีกประเทศหนึ่ง que เห็นความมุ่งมั่นในการดำเนินงานของพระองค์ท่าน และต้องการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ จึงได้นำมเกล้าถวายเป็นของขวัญก็คือ เป็ดอีเหลียง สำหรับเลี้ยงเป็นพ่อ - แม่พันธุ์ และขยายพันธุ์ นำผลที่ได้ไปสนับสนุนกิจกรรมของโครงการตามพระราชเสาวนีย์ โครงการฟาร์มตัวอย่างและโครงการตามพระราชดำริต่างๆ เป็นต้น

เป็ดพันธุ์อีเหลียง (Yi-Liang Duck) เป็นเป็ดเนื้อพันธุ์พื้นเมืองของเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเป็ดที่โตเร็ว ใช้เวลาเลี้ยงไม่นาน ประมาณ 4 – 6 สัปดาห์ ก็สามารถจำหน่ายได้ ทำให้ผู้เลี้ยงได้รับผลตอบแทนในเวลาสั้นๆ



สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้นำมเกล้าฯ ถวายลูกเป็ดอึ่งเหลืองอายุ 1 วัน จำนวน 65 ตัว (เพศผู้ 15 ตัว เพศเมีย 50 ตัว) จัดส่งโดยเครื่องบินถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2543 ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้กรมปศุสัตว์นำไปเลี้ยงอนุบาลและขยายพันธุ์สนับสนุนโครงการฟาร์มตัวอย่าง และโครงการตามพระราชดำริอื่นๆ ตลอดจนจัดทำผลิตภัณฑ์แปรรูปเป็นอาหารพร้อมบริโภค จำหน่ายเป็นสินค้าของโครงการฟาร์มตัวอย่าง และโครงการตามพระราชดำริ ฯลฯ

สถานที่เลี้ยงและศักยภาพการผลิต

กรมปศุสัตว์ได้นำลูกเป็ดอึ่งเหลือง จำนวน 65 ตัว ไปเลี้ยงอนุบาลที่ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แต่เนื่องจากโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีเป็นจำนวนมาก และกระจายอยู่ทั่วประเทศ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กบินทร์บุรี แห่งเดียวไม่สามารถผลิตลูกเป็ดได้อย่างเพียงพอ และทั่วถึง เพื่อให้การผลิตลูกเป็ดอึ่งเหลืองสนับสนุนโครงการเป็นได้ทั่วถึงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว กรมปศุสัตว์จึงนำพันธุ์เป็ดอึ่งเหลืองไปเลี้ยงขยายพันธุ์ในหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง ดังนี้



ลูกเป็ดอึ่งเหลือง

1. ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำการเลี้ยงพ่อพันธุ์ 40 ตัว แม่พันธุ์ 200 ตัว ศักยภาพการผลิตลูกเป็ด 30,000 ตัวต่อปี รับผิดชอบโครงการต่างๆ ในเขตภาคเหนือ

2. ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ระยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เลี้ยงเปิดอึ้เหลืองพ่อพันธุ์ 4 ตัว แม่พันธุ์ 20 ตัว ศักยภาพการผลิตลูกเปิด 3,000 ตัวต่อปี รับผิดชอบโครงการต่างๆ ในเขตภาคใต้



ฟาร์มเปิดอึ้เหลืองพ่อแม่พันธุ์ที่ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กระบิบินทร์บุรี

สำหรับศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กระบิบินทร์บุรี มีการเลี้ยงพ่อพันธุ์ 4 ตัว แม่พันธุ์ 20 ตัว ศักยภาพการผลิตลูกเปิด 3,000 ตัวต่อปี รับผิดชอบโครงการต่างๆ ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจุบันหน่วยงานทั้งสามแห่งสามารถผลิตเปิดอึ้เหลืองขยายสู่โครงการตามพระราชดำริต่างๆ มากกว่า 30,000 ตัวต่อปี

เป้าหมายการผลิต แยกเป็น 2 ส่วน คือ

1. คัดเลือกและรักษาพันธุ์เดิมไว้ เพื่อรักษาพันธุกรรมที่ดี
2. การผลิตลูกเปิด เพื่อนำไปเลี้ยงตามความต้องการของโครงการพระราชดำริต่างๆ ส่งมอบแล้วจำนวน 81,072 ตัว ผลิตตามที่แจ้งความจำนงไป ให้ผลิต

ลักษณะประจำพันธุ์

ลักษณะภายนอกเหมือนกับเปิดปักกิ่ง ทั้งเพศผู้และเพศเมีย ขนสีขาวตลอดลำตัว ปาก แข็งและเท้า สีส้ม หน้าอกกว้างและใหญ่ เพศผู้ตัวใหญ่กว่าเพศเมีย ศีรษะโตกว่า มีขนปลายหางชี้ม้วนขึ้น 2-4 เส้น เสียงร้องแหวกว่าเพศเมีย ในสภาพการเลี้ยงของประเทศไทย น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่ เพศผู้จะหนักประมาณ 3,140 กรัม เพศเมีย หนัก 2,760 กรัม นอกจากนี้ เนื้อมีกลิ่นหอมและรสชาติอร่อย



ลักษณะเปิดอึเหลือง

การปรับตัวกับสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู

เนื่องจากเปิดอึเหลืองเป็นเปิดที่มีถิ่นกำเนิดเดิมที่เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี เมื่อนำมาเลี้ยงในประเทศไทย ซึ่งมีอากาศร้อนเกือบตลอดปี พบว่าในช่วง 1 – 2 ปีแรก พ่อแม่พันธุ์แสดงอาการหอบ เกรียด ตื่นตกใจง่าย ให้ผลผลิตไข่น้อย ลูกเปิดเมื่อแรกเกิดสามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องกักให้ความอบอุ่น แต่เมื่อเข้าสู่ปีที่ 2 – 3 เปิดอึเหลืองเริ่มปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมภูมิอากาศ เข้าได้กับสภาพเมืองไทย จึงลดอาการหอบลง เชื่อง ให้ผลผลิตไข่ได้ตามมาตรฐานพันธุ์ ลูกเปิดเมื่อเกิดมาต้องทำการกักให้ความอบอุ่นตั้งแต่แรกเกิดถึงสองสัปดาห์ ปัจจุบันเปิดพันธุ์นี้สามารถเลี้ยงดูและจัดการได้เหมือนกับการเลี้ยงเปิดพันธุ์เนื้อทั่วไปของไทย โดยมีสมรรถภาพการผลิตไม่ด้อยกว่าเปิดอึเหลืองต้นพันธุ์ที่เลี้ยงอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

สมรรถภาพการผลิต

สำหรับการเลี้ยงเปิดอึเหลืองในประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันมีสมรรถภาพการสืบพันธุ์และสมรรถภาพการให้ผลผลิต เมื่อให้กินอาหารแบบเต็มที จะให้ผลผลิตไข่ 205 ฟองต่อแม่ต่อปี โดยเมื่ออายุ 8 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัว 2,840 กรัม และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อที่ (Feed conversion rate) 3.5 มีสมรรถภาพการผลิต การเติบโต และประสิทธิภาพการใช้อาหาร ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 สมรรถภาพการผลิตของเป็ดอีเหลียง

ลักษณะ	ค่าเฉลี่ย
อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก (วัน)	160
น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก (กรัม)	2,650
น้ำหนักไข่ฟองแรก (กรัม)	61
ผลผลิตไข่ (ฟอง/ปี)	205
น้ำหนักไข่เฉลี่ย (กรัม)	84
อัตราการผสมติด (%)	85

ตารางที่ 2 การเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหาร

อายุ (สัปดาห์)	น้ำหนักตัว (กรัม)	อัตราการเติบโต (กรัม/วัน)	อาหารที่กิน (กรัม/วัน)	ประสิทธิภาพ การใช้อาหาร (FCR)
แรกเกิด	45	-	-	-
2	556	37	76	2.0
4	1,528	53	116	2.1
6	2,170	51	153	3.0
8	2,840	50	175	3.5



การเลี้ยงเป็ดอีเหลียงพ่อแม่พันธุ์ในมณฑลยูนนาน

ข้อพึงปฏิบัติในการเลี้ยงเป็ดอีเหลียง

1. อาหารและน้ำ ควรสด ใหม่ และสะอาดเสมอ
2. พื้นเล้า หรือคอกต้องแห้งตลอดเวลา อย่าปล่อยให้ชื้นแฉะ
3. อัตราส่วนของพื้นที่ 3 - 4 ตัวต่อตารางเมตร ไม่ควรเลี้ยงแน่นเกินไป
4. อาหารที่ใช้เลี้ยงไม่ควรมีข้าวโพดเป็นส่วนผสม



โรงเรือนเลี้ยงเป็ดอีเหลียงพ่อแม่พันธุ์ในมณฑลยูนนาน

โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ดอู่เหลียง

เนื่องจากเป็ดอู่เหลียงไม่ทนกับความร้อน ดังนั้น ควรจัดสถานที่เลี้ยงให้เหมาะสมดังนี้

1. โรงเรือน หรือเล้าเป็ดจะต้องสามารถกันแดด ลม ฝนและระบายอากาศได้เป็นอย่างดี
2. ควรมีบริเวณที่ยื่นออกไปนอกเล้า เพื่อเพิ่มพื้นที่ให้กับเป็ด ลดความหนาแน่น และช่วยให้ภายในโรงเรือนไม่ชื้นแฉะตลอดเวลา
3. โรงเรือนต้องป้องกันศัตรูเข้ามารบกวนเป็ดได้ เช่น นก หนู เป็นต้น



โรงเรือนเลี้ยงเป็ดอู่เหลียงที่จังหวัดเชียงใหม่



โรงเรือนเลี้ยงเป็ดอู่เหลียงขุนที่มณฑลยูนนาน

อุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงเปิดอหิวาต์

1. ภาชนะให้น้ำ และอาหาร จะเป็นชนิดแขวน วาง กระติกแบบอัตโนมัติ หรือแบบเติม ก็ได้ แต่จะต้องมีการล้างทำความสะอาดอยู่เสมอ
2. เครื่องกกไฟฟ้าหรือแก๊ส สำหรับลูกเปิดเพื่อความอบอุ่นในระยะ 7-14 วันแรก
3. ตาชั่ง สำหรับตรวจชั่งน้ำหนัก

การเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม

เนื่องจาก เปิดอหิวาต์ เป็นเปิดพันธุ์เนื้อ ดังนั้น การเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับ เปิดเนื้อทางการค้าอื่นๆ ที่ใช้เวลาเลี้ยงไม่เกิน 8 สัปดาห์ ดังนี้

การเลี้ยงระยะลูกเปิด (0-3 สัปดาห์)

1. โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงเปิดมาก่อน ต้องผ่านการล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างทั่วถึงและถูกวิธี แล้วพักเอาไว้อย่างน้อย 10 วัน
2. ติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ปูแกลบ หรือขี้เลื่อย เครื่องกก ภาชนะให้น้ำ อาหาร ก่อนลูกเปิดมาถึงอย่างน้อย 7 วัน แล้วฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อทั้งภายนอก และภายในอีกครั้งหนึ่ง
3. เครื่องกกแบบฟลูอิโดหรือรม 1 ชุด ต่อลูกเปิด 400 ตัว จัดที่ให้น้ำและถาดอาหาร อย่างละ 1 ชุด ต่อลูกเปิด 50 ตัว
4. ก่อนลูกเปิดมาถึงฟาร์ม 3-4 ชั่วโมง ควรเปิดเครื่องกกไว้ก่อน และตั้งอุณหภูมิที่ 90 – 95°F (องศาฟาเรนไฮต์ Fahrenheit) และใช้อุณหภูมินี้ติดต่อกันไปจนครบ 7 วัน ระยะเวลาในการกกลูกเปิด ประมาณ 7 - 10 วัน ทั้งนี้ ขึ้นกับสภาพอากาศ และความแข็งแรงของลูกเปิดด้วย ให้ขยายวงล้อมกกออกทุกๆ 4 – 5 วันและลดอุณหภูมิในการกกลงครั้งละ 5°F เมื่อลูกเปิดเข้ากกเรียบร้อยแล้ว ให้อาหารเปิดเล็ก ระยะแรก ในถาดอาหาร ควรให้ครั้งละน้อยๆ แต่ให้บ่อยครั้ง
5. กระติ๊กน้ำและถาดอาหาร จะต้องล้างและทำความสะอาดทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง สำหรับกระติ๊กน้ำ และ 1 ครั้งสำหรับถาดอาหาร
6. พื้นคอกจะต้องแห้ง ไม่ชื้นแฉะ หรือแข็งเป็นแผ่น และมีกลิ่นแก๊สแอมโมเนีย ถ้าพบปัญหานี้ ต้องรีบแก้ไขโดยด่วน
7. หมั่นตรวจสุขภาพลูกเปิด คัดเปิดที่พิการ แคระแกร็น หรืออ่อนแอต้องรีบคัดออกจากฝูง หากพบว่าลูกเปิดหงอย ซึม แสดงอาการป่วย หรือมีอัตราการตายมาก จะต้องแจ้งสัตวแพทย์มาแก้ไขปัญหาทันที
8. จดบันทึกเป็นประจำทุกวัน ด้านการจัดการ การใช้อาหาร การใช้อยา วัคซีน เปิดตาย เปิดคัดออก และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง



ฝูงเบ็ดอีเหลียงพ่อแม่พันธุ์

ตารางที่ 3 อัตราการเจริญเติบโตที่อายุต่างๆ

อายุ	น้ำหนัก (กรัม/ ตัว)
แรกเกิด	44 - 46
1 สัปดาห์	220 - 229
2 สัปดาห์	545 - 557
3 สัปดาห์	1,040 - 1,075
4 สัปดาห์	1,500 - 1,555
5 สัปดาห์	1,800 - 1,854
6 สัปดาห์	2,135 - 2,200
7 สัปดาห์	2,400 - 2,475
8 สัปดาห์	2,795 - 2,885

ที่มา :ข้อมูลจากการเลี้ยงเบ็ดอีเหลียงด้วยอาหารไก่เนื้อสำเร็จรูป ให้กินแบบเต็มที

การเลี้ยงเบ็ดและการจัดการระยะ 22 วัน ถึงขาย

1. เปลี่ยนอาหารเป็นอาหารเบ็ดเนื้อระยะ 2 ควรให้อาหารวันละ 2 – 3 ครั้ง หรือบ่อยครั้งที่สุด อย่าให้อาหารตกค้าง และควรปรับระดับถังอาหารให้เหมาะสมกับความสูงของเบ็ด โดยให้อยู่ในระดับหลังเบ็ด
2. ภาชนะให้น้ำและอาหาร จะต้องเพียงพอกับจำนวนเบ็ด และภาชนะจะต้องสะอาดอยู่เสมอ
3. ทำความสะอาดคอกเบ็ดเป็นประจำ และระวังอย่าให้พื้นคอกชื้นแฉะ
4. อย่าให้มีสิ่งมารบกวนทำให้เบ็ดตื่นตกใจ
5. จดบันทึกเป็นประจำทุกวัน ด้านการจัดการ การให้อาหาร การใช้ยา วัคซีน เบ็ดตาย เบ็ดคัดออก และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4 ปริมาณอาหาร อัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการให้อาหาร ที่อายุต่างๆ

ช่วงอายุ (สัปดาห์)	ปริมาณอาหารที่กิน (กรัม/ตัว/วัน)	อัตราการเจริญเติบโต (กรัม/ตัว/วัน)	ประสิทธิภาพการให้อาหาร FCR (feed conversion ratio)
1	36	25-27	1.1-1.3
2	80	36-37	1.8-2.0
3	95	47-49	2.0-2.1
4	117	52-55	2.0-2.1
5	137	51-53	2.6-2.8
6	155	49-51	3.0-3.1
7	169	48-50	3.3-3.5
8	176	48-50	3.4-3.7

ที่มา :ข้อมูลจากการเลี้ยงเบ็ดอีเหลียงด้วยอาหารไก่เนื้อสำเร็จรูป ให้กินแบบเต็มที

นอกจากนี้ สภาพอากาศของประเทศไทยจะร้อนหรืออุณหภูมิสูงกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงมีผลต่อการกินอาหารของเบ็ด ซึ่งพบว่าถ้าอุณหภูมิสูงกว่า 29 องศาเซลเซียส เบ็ดอีเหลียงจะกินอาหารน้อยลง และแสดงอาการหอบ จึงทำให้อัตราการเจริญเติบโตของเบ็ดอีเหลียงในประเทศไทยต่ำกว่ามาตรฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อมูลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเปิดอึเหียงสำหรับเลี้ยงเป็นพ่อ-แม่พันธุ์

อายุ (สัปดาห์)	สาธารณรัฐประชาชนจีน (กก.)	ประเทศไทย (กก.)
4	1.180-1.230	0.740-1.220
5	1.425-1.485	0.980-1.370
6	1.620-1.690	1.250-1.540
7	1.770-1.840	1.520-1.730
8	1.840-1.910	1.670-1.880
9	1.900-1.975	1.720-1.900
10	1.995-2.035	1.840-2.010
11	2.030-2.120	1.840-2.060
12	2.110-2.220	2.010-2.200

ที่มา : เอกสารการเลี้ยงเปิดอึเหียงของจีน

การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์

สำหรับการเลี้ยงเพื่อใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จะต้องจำกัดอาหารและควบคุมน้ำหนักตัวไม่ให้อ้วนมากเกินไป โดยชั่งน้ำหนักเปิดจำนวน 10% ของฝูงทุก 2 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่เปิดอายุ 7 สัปดาห์ แล้วหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของฝูง นำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานพันธุ์ ถ้าน้ำหนักเปรียบเทียบต่ำกว่ามาตรฐานก็เพิ่มอาหารขึ้นเล็กน้อย แต่ถ้าค่าเปรียบเทียบสูงกว่ามาตรฐานให้ทรงปริมาณอาหารไว้ แต่ถ้าค่าเปรียบเทียบสูงเกินไปมาอาหารลงมากเกินไป ก็ให้ลดอาหารลงเล็กน้อย อย่าลดอาหารมากเกินไปเพราะจะทำให้เปิดเกิดอาการเครียดได้ นอกจากนี้ น้ำหนักแต่ละตัวที่ซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาด้วยว่าแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด ถ้าน้ำหนักตัวแตกต่างกันมาก แสดงว่าเปิดฝูงนั้นไม่มีความสม่ำเสมอ จะทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร

นอกจากนี้ จำนวนที่ให้น้ำ และอาหารจะต้องมีอย่างเพียงพอ เพราะถ้าไม่เพียงพอแล้วทำให้เปิดต้องแย่งกันกินอาหาร ตัวที่แข็งแรงก็มีโอกาสกินได้มากกว่า จึงทำให้ฝูงเปิดไม่สม่ำเสมอ ซึ่งมีผลต่อการให้ผลผลิต จึงควรจัดที่ให้อาหาร ที่ให้น้ำอย่างเพียงพอกับปริมาณเปิดที่เลี้ยง โดยวางอาหารในอัตรา 2-5 นิ้ว ต่อตัว และวางน้ำ 1.5 นิ้ว ต่อตัว

การให้ผลผลิตของพ่อ-แม่พันธุ์เป็ดอี๋เหลียง โดยใช้อัตราส่วนผสมพันธุ์ 1 พ่อต่อ 5 แม่ ดังนี้

1. อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก	152-168	วัน
2. น้ำหนักแม่เป็ดเมื่อให้ไข่ฟองแรก	2,780-2,850	กรัม
3. น้ำหนักไข่ฟองแรก	61-65	กรัม
4. อัตราการผสมติด	73-89	%



ภายในคอกพ่อแม่พันธุ์

การกระจายพันธุ์เป็ดอี๋เหลียง

ในระหว่างปี 2548 – 2551 กรมปศุสัตว์ได้ส่งมอบเป็ดอี๋เหลียงให้แก่ โครงการตามพระราชดำริ (ตารางที่ 6) โดยส่วนใหญ่จะส่งลูกเป็ดอายุ 7 วัน ให้แก่โครงการตามพระราชดำริต่างๆ ซึ่งจะนำไปทำการเลี้ยงขุนเพื่อแปรรูปทำผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆต่อไป

ตารางที่ 6 จำนวนเป็ดอี๋เหลียงที่ส่งมอบให้โครงการตามพระราชดำริต่างๆ

ปี	จำนวน(ตัว)	หมายเหตุ
2548	14,130	รายละเอียดหน้า 16
2549	19,625	
2550	21,750	
2551	25,567	
รวม	81,072	



สภาพคอกเลี้ยงเป็ดอื้อเหี้ยของเกษตรกรที่จังหวัดเชียงใหม่

โรคและการป้องกันโรค

เป็ดเป็นสัตว์ที่มีความต้านทานต่อเชื้อโรคสูง แต่เพื่อเป็นการป้องกันโรคและสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นต่อผู้กับสิ่งแปลกปลอมที่มีชีวิตที่เข้าไปในร่างกายเป็ด การทำวัคซีนตามโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เป็ดมีภูมิคุ้มกันต้านทานโรค โรคที่สำคัญในเป็ดคือ

1. โรคอหิวาต์เป็ด (Fowl Cholera)
2. โรคกาฬโรคเป็ด (Duck Plaque)

ตารางการทำวัคซีนป้องกันโรคเป็ด

อายุ	วัคซีนที่ใช้	
	กาฬโรค	อหิวาต์เป็ด
3 - 4 สัปดาห์	/	/
10 - 12 สัปดาห์	/	/
ทุกๆ 3 เดือน	-	/
ทุกๆ 6 เดือน	/	-
วิธีให้	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ / ใต้ผิวหนัง

การแปรรูปเป็ดอี๋เหลียง

เป็ดอี๋เหลียงสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารได้หลายอย่าง เช่น เสต็กเป็ด เป็ดพะโล้ เป็ดย่าง เป็ดตุ๋น แกง ลาบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำไปแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถเก็บได้นาน และไม่ต้องยุ่งยากในการปรุง หรือทำอาหารพร้อมบริโภค เช่น เป็ดอี๋เหลียงรมควัน เป็ดอี๋เหลียงแฮม เป็นต้น



การแปรรูป และผลิตภัณฑ์จากเป็ดอี๋เหลียงของสาธารณรัฐประชาชนจีน



การแปรรูป และผลิตภัณฑ์จากเป็ดอู่เลี้ยงของประเทศไทย



ไข่ฮีเหลียงเค็ม

สำหรับไข่เปิดฮีเหลียง ส่วนที่เกิน หรือไม่ได้นำเข้าพัก จะนำไปแปรรูปเป็นไข่เค็มจำหน่าย ซึ่งมีผลตอบรับจากผู้บริโภคดีมาก เช่นเดียวกับขนเปิด ซึ่งกำลังศึกษาวิธีการแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ แต่ขณะนี้จำหน่ายเป็นขนตากแห้งให้โรงงานไปแปรรูปต่อไป

สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เปิดฮีเหลียง

1. กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โทร 02-653-4444 ต่อ 3374
2. มูลนิธิศูนย์ศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร (ตลาด อ.ต.ก.)
3. มูลนิธิศูนย์ศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อาคารจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โทร 053-226853-6 โทรสาร 053-226857

รายชื่อโครงการและหน่วยงานต่างๆที่รับเปิดฮีเหลียงไปเลี้ยง

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. โครงการศูนย์ศิลปาชีพ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองระหารจีน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
4. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านบ่อห้วย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
5. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ หนองหมากเฒ่า จังหวัดสกลนคร

6. โครงการฟาร์มตัวอย่าง แม่ต้ำ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
 7. โครงการฟื้นฟูสภาพป่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
 8. โครงการฟาร์มตัวอย่าง แม่ตุงติง อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
 9. โครงการฟาร์มตัวอย่าง ชุนแตะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
 10. ศูนย์เยาวชนตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ
 11. ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
 12. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
 13. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
 14. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
 15. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
 16. หน่วยเฉพาะกิจที่ 11 กองพันพัฒนาและพิทักษ์ทรัพยากร ที่ 201 จังหวัดยะลา
 17. หน่วยเฉพาะกิจที่ 24 ตำบลตาเซะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
 18. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
 19. โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
 20. โครงการฟาร์มตัวอย่าง คลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
-

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร 2551 รายงานพันธุศาสตร์พระราชทาน กลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก กองบำรุงพันธุศาสตร์
กรมศิลปากร กรุงเทพฯ

ธัญญา สุขย์ออย อำนวย เลี้ยวธรรากุล และศิริพันธ์ โมราถบ. 2546. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยง
เป็ดเทศ เป็ดอีเหลียง และเป็ดเซอร์วิวัลเลย์. วารสารวิชาการสำนักสัตวศาสตร์และ
สุขอนามัยที่ 9. 1(3) : 1-11

ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์กบินทร์บุรี 2551 รายงานพันธุศาสตร์พระราชทาน ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์
กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ศิริพันธ์ โมราถบ และรักไทย งามภักดี. 2549. การเลี้ยงเป็ด. เอกสารคำแนะนำ กรมศิลปากร กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ISBN 974 – 682 – 257 - 8

สุรศักดิ์ ไสภณจิตต์ อำนวย เลี้ยวธรรากุล และศุภฤกษ์ สายทอง. 2545. น้ำหนักตัวที่อายุต่างๆ และอายุ
เมื่อให้ไข่ฟองแรก ของเป็ดเทศ และเป็ดบาร์บารีของศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์เชียงใหม่
วารสารวิชาการสำนักสัตวศาสตร์และสุขอนามัยที่ 5. 4(2) : 12-21

คำนำ

ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชหฤทัยที่ต้องการช่วยเหลือราษฎรที่อาศัยอยู่ตามชนบทและถิ่นทุรกันดาร ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวและเพื่อการศึกษาของบุตร จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดทำโครงการต่างๆมากมาย เช่น โครงการศูนย์ศิลปาชีพ โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง เป็นต้น รัฐบาลประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณ และต้องการสนับสนุนการดำเนินงาน จึงได้นำนมเกล้าฯ ถวายลูกเปิดอ้อเหลียงอายุ 1 วัน จำนวน 65 ตัว (เพศผู้ 15 ตัว เพศเมีย 50 ตัว) เพื่อมาใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์สำหรับผลิตลูกเปิดอ้อเหลียงให้สมาชิกของโครงการต่างๆต่อไป โดยลูกเปิดเดินทางมาถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2543 ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้กรมปศุสัตว์นำไปเลี้ยงอนุบาล และขยายพันธุ์สนับสนุนโครงการฟาร์มตัวอย่าง และโครงการตามพระราชดำริอื่นๆ รวมทั้งจัดทำผลิตภัณฑ์แปรรูปเป็นสินค้าของโครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการตามพระราชดำริต่างๆ

กรมปศุสัตว์ จัดทำเอกสารฉบับนี้ เพื่อเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระเมตตาต่อราษฎรของพระองค์ ให้มีอาชีพหรือมีงานทำ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว และมีอาหารโปรตีนบริโภคในครอบครัว ซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงเป็นผู้เชื่อมสายสัมพันธ์อันดียิ่งระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย

สารบัญ

	หน้า
ประวัติความเป็นมา	1
สถานที่เลี้ยงและศักยภาพการผลิต	2
ลักษณะประจำพันธุ์	3
การปรับตัวกับสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู	4
สมรรถภาพการผลิต	4
ข้อพึงปฏิบัติในการเลี้ยงเบ็ดอี่เหลียง	6
โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเบ็ดอี่เหลียง	7
การเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม	8
การกระจายพันธุ์เบ็ดอี่เหลียง	12
โรคและการป้องกันโรค	13
การแปรรูปเบ็ดอี่เหลียง	14
สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เบ็ดอี่เหลียง	16
รายชื่อโครงการและหน่วยงานต่างๆที่รับเบ็ดอี่เหลียง	16

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สมรรถภาพการผลิตของเบ็ดอี่เหลียง	5
2. การเติบโตและประสิทธิภาพการใช้อาหารของเบ็ดอี่เหลียง	5
3. อัตราการเจริญเติบโตที่อายุต่างๆ	9
4. ปริมาณอาหาร อัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการใช้อาหารที่อายุต่างๆ	10
5. การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเบ็ดอี่เหลียงสำหรับเลี้ยงเป็นพ่อ - แม่พันธุ์	11
6. จำนวนเบ็ดอี่เหลียงที่ส่งมอบให้โครงการตามพระราชดำริต่างๆ	12

เปิดอีเหลียง

ลิขสิทธิ์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ปรึกษา

นายยุค ลิ่มแหลมทอง	อธิบดีกรมปศุสัตว์
นายประชุม อินทรโชติ	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์
นางสาวฉวีวรรณ วิริยะภาค	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์
นายธนิศย์ เอนกวิทย์	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์
นายคมจักร พิชัยธรรมาสงคราม	ที่ปรึกษากกรมปศุสัตว์
นายทองทวี ดีมะการ	ที่ปรึกษากกรมปศุสัตว์
นายยอดชาย ทองไทยนันท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์

ผู้เรียบเรียง

นางศิริพันธ์ โมราถบ

นายไสว นามคุณ

นางสาวศิริพร ตงศิริ

กลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก กองบำรุงพันธุ์สัตว์

โทร. 0-2653-4454, 0-2653-4444 ต่อ 3251,3252

นางเรืองสุรีย์ วงษ์ทองสาส์

กลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพื้นที่เฉพาะ

สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี

โทร. 0-26534930, 0-2653-4444 ต่อ 3371 – 3373

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพื้นที่เฉพาะ

สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี

กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10400

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2552 จำนวน เล่ม

